

(המשך מעמוד 29)

מכחיש את העניין מכל וכל. הוא מדבר בסיסמות. כוחות הקידמה וכוחות השחור הם ביטויים שגורים בניו. לכל דבר יש לו הסבר סוציאליסטי. הוא מארכסיסט. הרוצה לפתור את כל הבעיות, גם הלאומיות, בדרך סוציאליסטית.

לדבריו, הכל לא שונה אותו במאומה. 12 חצי שנים היה בכלא. נכנסתי אותו האדם ויצאתי אותו האדם. אמר. בכלא שמר על עצמאותו. לדבריו, הוא לא משייך לשום ארגון. הוא היה המבוגר שבאסירים הביטחוניים, ולכן נהנה מכבוד. בהרבה מיקרים כיהן כמוכרז וכבורר.

מחולותיו הכריעו אותו. הסוציאליסט המהפכן מרגיש מבוגר ותשוש. הוא אינו מתחרט אף לרגע על מעשיו. לדבריו, ידע לקראת מה הוא הולך והביא בחשבון כי ייאסר או ימות.

בוואדיניסנאס, בין כותלי ביתו, מאזינים לו האורחים בשקיקה. הם מסכימים עם כל דבריו, הם דבקים באמונתו שרק מהפכה סוציאליסטית תביא את הישועה לארץ הזו. ואין מדובר באנשים צעירים. אלה אנשים מבוגרים, בני גילו ואף קשישים יותר.

לפני שיצאתי באה מישלחת נוספת. תור-כי נראה תשוש. אבא של צריך לנוח. אמרתי לגורג'ט. ערבי זקן הביט בי ואמר: "את יש לך רחמים עליו. אתם, היהודים, יש לכם רחמים עליו." לא עניתי. שקט השתרר בחדר. שקט שאפשר היה לחתוך אותו בסכין. הרבה מריבות היתה בתוך המישפט האחד הזה.

מישהו ניסה למתן את האווירה. התלקח ויכוח פוליטי. הגענו לעניין השואה. "היהו"

מ-60% בני עדות-המזרח ו-40% עדות אשכנז. רוב האחרונים באו מארצות סוציאליסטיות, ולא מעוניינים במישטר סוציאליסטי. ואילו אלה שעלו מארצות-ערב לא רוחשים אהדה לערבים. לכן מקור המהפכה היה בא מהצד הערבי, לא מהצד היהודי. זה מה שהיה הופך את המהפכה ללאומית.

אתה אומר שמקור המהפכה היה בא ממקור ערבי, עובדה שאין אף מדינה סוציאליסטית בין ארצות ערב. לא משנה אם צריך, אז שיהיה שיחרור לאומי צעד קודם לפני השיחרור הסוציאליסטי.

הרי המנטליות הערבית היא מעמדית. זה נכון מה שאת אומרת, אבל העניין הזה משתנה ומתקדם לאטילאט לכיוון שלנו. על-ידי תעמולה, על-ידי שינוע. עוד תראי שכוחות הקידמה יגברו על כוחות-השחור.

אתה ערבי נוצרי? אני לא מאמין בדת. יהודי, נוצרי, מוסלמי — זה לא משנה לי. אני ערבי! דתות מפירות בין עמים ובין אנשים. דת לא משחקת תפקיד, מה שמשחק תפקיד הוא שמעמד הפועלים צריך להשתחרר מהמעמד השליטי.

אתה מאמין שיש לי בארץ הזאת זכויות בתור ישראלית? בתור יהודיה יש לך זכויות. וגם לאלה שהגיעו לכאן אחרי 1948?

לא איכפת לי אלה שבאו לכאן אחרי 1948. אנחנו 150 מיליון ערבים, שיהיו בתוכנו 20 מיליון יהודים. העיקר שיהיו איתנו נגד הורים — ולא עם הורים נגדנו.

לאיזה זרם באשף אתה משתייך? אני לא שייך לשום ארגון!

הרוסים כבשו את פראג, הרוסים שולטים באפגניסטאן. איך זה מתיישב עם התיאוריה שלך כי מישטר סוציאליסטי הוא אנטי-יהודי למישטר כובש?

הרוסים נכנסו לפראג על-פי רדישה של ממשלת צ'כוסלובקיה, והם נמצאים באפגניסטאן על-פי רדישת הממשלה האפגניסטנית. באיזה שלב הבנסת חברים יהוים ריים לרשת?

תמיד האמנתי שיש מקום ליהודים. כדי להציל את היהודים עצמם. כיצד יצרת קשר עם החברים היהודיים?

דרך פגישות של חוגי-השמאל. היה קשה לשכנע יהודים להצטרף לרשת? זה לא היה קשה ולא היה קל. אלה שהשגתם היו מארכסיסטים. מי שהצטרף, בסופו של דבר, היה בעל עוז רעיוני מסויים.

מי היה היהודי הראשון שהצטרף? זה היה אודי, פגשתי אותו בחוג של השמאל בתל-אביב. החוג התקיים ב-1970, בסיפריית בור-רוכוב. התחלנו לדבר, הוא היה מארכסיסט בלב ובנשמה. כל הכבוד לו, מעטים כמוהו, הוא כן אדם מצויין. ואני אומר את זה לא מהיום, כבר אז בפגישה בסיפריית בורוכוב ראיתי שהוא אמיתי.

איך הצלחת לגשר על-פני הפער רים — אתה ערבי מוואדיניסנאס בחיפה, הוא קיבוצניק מגן-שמואל? את שיטת החיים של הקיבוץ הערבי מאז ומעולם. הקיבוצניקים ענייני הם אנשים בעלי ערכים ומסורת. אם יש פה בארץ הווי משהו טוב, זה רק הקיבוץ.

לא היה קשה לגשר על הפער ביני לבין אודי. גם הגיל לא היווה מכשול. אני יוצא מק"י, אני בן לפועל שהיה קודם איכר. סבלתי מעוני והאמנתי בכל ליבי שהסוציאליזם הוא הפיתרון לכל הבעיות.

מלבדך ומלבד אודי אדיב — מי עוד היה שותף לרשת בתקופה הראשונה?

היה עוד אחד: חביב קהואג'י, שגורש. אודי הביא את דן ורר, את יחזקאל כהן ואת דן קופר.

ומי הביא את רמז ליבנה ואת מלי לרמן?

לרמז ליבנה לא היה כל קשר איתנו. נפלה טעות. דיברו עליו שנפגש עם איש-אש"ף, בלי שום קשר אלינו, מיומנתו האישית. זה נודע, ועל סמך זה עצרו אותו. גם למלי לרמן לא היה שום קשר אלינו.

לאודי אדיב ולחבריו היהודיים היה ברור מלבית-החילה שהמדובר באירגון מוליטנטי?

כשנשלחו לסוריה, ידעו מראש שיתאמנו בנשק. אף אחד לא רימה אותם.

יש הטוענים כאילו אין זה כך, כאילו ניצלת את התמימות של אדיב. זה לא נכון! אודי ידע בדיוק על מה מדובר. הוא היה צריך לדעת שיש סיכוי שיתפס, גם אני נתפסתי ונשפטי ל-17 שנים — לא פחות ממנו.

כן, אבל אתה היית המנהיג. הוא היה רק חבר מהשורה.

אבל אני, בתור ערבי, ידעתי פחות ממנו בנושא-יצא. מה אני יודע על הצבא? כלום! מה אני מבין בבטיחות המדינה? בתור ערבי לא ידעתי כלום יותר מאודי, לא ידעתי ככלל.

הגירסה ההסוכה לשלך טוענת, כי היה רק חבר מהשורה.

אשר דלן אמר לי, שאם יפתח את הבה, יניס בפנים הרבה אנשים. אחוחו ואשוחו דאגו מזה שהוא יושב עם הביטחוניים. אשר דלן אמר: אל תדאגו!

בשאווי נסע ליוון, הוא האמין שהוא נוסע להידבר עם פלסטינים. לא סיפרת לו כלל שהאירגון שלך קשור למודיעין הסורי. סיפרתי לו על סוריה, הוא ידע שהוא ייפגש עם אדם מסוריה. לא עברתי עליו. כל אחד ידע לקראת מה הוא הולך.

כל אחד ידע שהוא הולך לקראת מהפכה מזויינת? בשיתוף עם המהפכה הפלסטינית.

אתה נעצרת ראשון. נעצרנו כולם באותו היום. זה היה בחמישה בדצמבר 1972, בשעה 11 וחצי בלילה. נעצרנו

יש לי טעם לשירה העברית. אני מעריך את אסתר עופרים, ואהב מאוד את שירת העידוד של נעמי שמר, במיוחד את השיר, על הדבש ועל העוקץ

בלילה ההוא 20 איש, אחרי מעקב של השב"כ, וחץ מזה, היו בינינו שתולים. מהצד הערבי או היהודי? משני הצדדים.

אחת הגירסות בקשר לסיבה שזימרת וסיפרת את כל סיפור-הרשת, אימרת כי בתך שהתה בתורכייה לצורך לימודים, והשביב אים עליך שאם לא תתחיל לדבר — יספרו אותה לירי התורכים באשמת אחזקת-סמים.

זה לא מה ששבר אותי. היו כמה פגמים בהתנהגות החברים, שגרמו לי להבין שהשב"כ יודע ממלא את כל האמת. או מה היה פה להסתיי?

איזה פגמים?

היה הרבר הזה עם אודי ואנה פלשנר והדולארים. אודי היה צריך להעביר כסף מסוריה. אל תשכחי שהיינו אירגון מיוחד תיכוני. הוא פגש את השותף שלנו, שנתן לו דולארים. בדרך לארץ אודי התיידד עם בחורה בשם אנה פלשנר, עובדת שגרירות מסויימת. הוא נתן לה את הדולארים שתעבור איתם את הבדיקה, כי היסט להעביר אותם בעצמו. כשהגיעו ללוד, הוא נעצר לחיפוש, והיא חיכתה לו שעה-שעתיים. כשלא יצא, מסרה את הדולארים למישטרה.

אחר כך אודי ניסה להוציא ממנה את הכסף. הוא בא אצלה עם דן ורר, והיא — לפי הוראות המישטרה — לא נתנה לו. הוא בא אצלה עוד פעם והיא נתנה לו את הקבלה, שיוציא את הכסף מהמישטרה. גם זה לפי הוראות. אז כבר היה ברור שעולים עלינו. והיו עוד שגיאות.

אבל את יודעת מה? אל תפרסמי את זה. אפילו שזה לא סוד. כל מה שאני מספר לך פה זה חצי דבר, זה לא הרבר השלם. היו הרבה סימנים שהשב"כ יודע הכל. מה היה לי להסתיר?

יודעת שגם האחרים נעצרו? רק אחרי שלושה ימים ראיתי דרך החלון עיתון, והיה כתוב שם שנעצרו ערבים ויהודים. למה התפתית לשתף פעולה עם השב"כ?

כשהאמת ידועה, אין צורך להכחיש. ידעתי שידעו עליי, ידעתי שלא יירדו מאיתנו. הם ידעו הכל.

לא היה איכפת לך להסגיר את חבריך?

לא הסגרתי אף-אחד! רק בהמשך אמרתי שמות. כשהבנתי שהם ממילא יודעים. הם גם לא הביאו אותי לחברים לשכנע אותם שידרו. הייתי מנותק מהאנשים. הייתי 56 ימים בצינוק.

ומה אמרו לך על בתך עאידה? עאידה, שהיא בוגרת הטכניון בהנרסה כיי מית, הייתה בתורכייה לא לצורך לימודים. אלא לצורך העניינים של האירגון. הם באמת אמרו שסיגרו אותה לשליטנות התורכיים. לא על סמים אלא על ריגול.

כסופו של דבר לא הסגירו. עאידה עברה לסוריה, שם היא חיה עד היום. עד כמה שאני יודע, יש לה בן אחד.

עד כמה שאתה יודע? אין למוישי פחה קשר איתה?

עד לפני שלוש שנים שלחה מיכתבים ותמונות. בשלוש השנים האחרונות אנחנו לא שמענו ממנה כלום.

האסירים הביטחוניים בכלא רמלה, על-פי השמועות, ניהלו סדר-יום נוקשה למדי. אתה יכול לתאר לי אותו? קמים בבוקר, אוכלים, עושים ספורט. אודי היה עושה כל יום ספורט. אחרי הצהריים היה

תורכי ובתו גורג'ט אחרי השיחרור. לא מחזיקה בדיעות של אבא!

דים היו צריכים להילחם נגד הרשע במקור מותיהם. ולא לברוח לכאן, אמר משהו. ואני יצאתי משם בתחושה שהפער הולך ומתרחב, ושמי יודע אם אי-פעם יימצא הג' שר שיימתח על-פני הפער. מי יודע.

אתה גייסת את אודי אדיב לרשת היהודית-ערבית? כן, אני גייסתי אותו. הוא הבין מלבית-החילה את מטרות הרשת?

בטח שהוא הבין. את חושבת שאם לא היה מכין היה מצטרף? מה היתה מטרת הרשת? לקחת חלק במהפכה הפלסטינית ולהפוך את המישטר הישראלי למישטר סוציאליסטי.

נניח שהייתם מצליחים. באיזה מצב זה היה מעמיד אותנו, האזרחים היהודיים של הארץ? מי שהיה הולך עם המהפכה, היה מקבל שוויון-זכויות מלא. בדיוק כאילו היה ערבי. מי שהיה מתנגד — אז את יודעת מה זה, את יודעת כיצד נוהגים במתנגדים.

כלומר, המהפכה שאתם רציתם לא היתה על בסיס לאומי אלא על בסיס מעמדי.

הרי כל הכיבוש הוא אינטרס מעמדי. אתה מתכוון להגיד שלא היה כל אינטרס לאומי במהפכה שאתה חלמת ועדיין חולם עליה? אל תשכחי שהאוכלוסיה בישראל מורכבת